

Original research

Citation:

สุพิชชา พิบูลย์, สุธีร์ อินทร์รักษา, ธิติมา ณ สงขลา. พฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมแปรรูปไม้แห่งหนึ่งจังหวัดสงขลา. วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางสาธารณสุข. 2565;1(1):34-42.

พฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมแปรรูปไม้แห่งหนึ่งจังหวัดสงขลา

สุพิชชา พิบูลย์¹, สุธีร์ อินทร์รักษา¹, ธิติมา ณ สงขลา¹

¹ สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะวิทยาการสุขภาพและการกีฬา มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทคัดย่อ

บทนำ: จากการศึกษาสภาพแวดล้อมในการทำงานของบริษัทแปรรูปไม้แห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลาพบว่า พนักงานบางคนไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และสิ่งแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล และศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมแปรรูปไม้แห่งหนึ่งจังหวัดสงขลา

วิธีการศึกษา: เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานในแผนกเฟอร์นิเจอร์จำนวน 42 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) ความคิดเห็นของพนักงานได้รับสัมผัสปัจจัยสิ่งแวดล้อม และ3) พฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติ Chi-square test โดยกำหนดความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

ผลการศึกษา: พนักงานส่วนใหญ่มีอายุการทำงานตั้งแต่ 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 83.3 พนักงานชาวพม่า คิดเป็นร้อยละ 83.3 และพนักงานส่วนใหญ่ได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.3 ระดับพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามในส่วนขอระดับความรู้ความเข้าใจในการสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของพนักงาน อยู่ในระดับสูง ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุการทำงาน สัญชาติและระดับการศึกษา ดังนั้นสถานประกอบการควรมีการรณรงค์ส่งเสริมให้พนักงานตระหนักถึงอันตรายและส่งเสริมให้พนักงานสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการทำงานที่ปลอดภัย

สรุปผล: พฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุการทำงาน สัญชาติ และระดับการศึกษา

คำสำคัญ: พฤติกรรมความปลอดภัย อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล อุตสาหกรรมแปรรูปไม้

วันรับ: 15 ก.ค. 2565
วันแก้ไข: 20 ก.ย. 2565
วันตอบรับ: 3 พ.ย. 2565

ผู้นิพนธ์ประสานงาน:
สุธีร์ อินทร์รักษา;
Email: insutee@tsu.ac.th

Original research

Behavior of using Personal Protective Equipment in Working of The Operational employees for a Wood Processing Industry, Songkhla Province.

Citation:

Supitcha Phibun, Sutee Inraksa, Thitima Na Songkhla. Behavior of using Personal Protective Equipment in Working of The Operational employees for a Wood Processing Industry, Songkhla Province. Journal of Public Health Research and Innovation. 2022;1(1):34-42.

Supitcha Phibun¹, Sutee Inraksa¹, Thitima Na Songkhla¹

¹ Occupational Health and Safety Program Faculty of Health and Sports Science Thaksin University

Abstract

Background: Data from working environment survey of a wood processing company in Songkhla province. The data present some employees do not wear personal protective equipment and they live in an unsafe environment. Thus, the objectives of this research were to study safety behavior of using personal protective equipment (PPE) and factors related to behavior of using PPE in working of the operational employees in wood processing industry, Songkhla province.

Methods: This survey research. The sample group of this research was 42 employees in the furniture department. These samples were obtained by using purposive sampling. The data was collected by using questionnaires that included 3 parts 1) Personal factors 2) Employees' opinions have been exposed to environmental factors and 3) Behavior of using Personal Protective Equipment. The data were analyzed using mean, standard deviation and Chi-square test. This research was tested at 95% confidence level.

Results: The result showed that most of the employees working experience from 1-5 years (83.3%), the people who was Burmese (83.3%) and most of the employees were educated (64.3%). The level of behavior in using PPE of employees was at a medium level. However, on the level of knowledge and understanding in wearing PPE for employees at a high level. Personal factors related to the behavior of using PPE were working experience nationality and education level. Therefore, establishments should have a campaign to encourage employees to be aware of the dangers and encourage employees to wear PPE continuously and promote working safety behavior.

Conclusions: The level of behavior in using PPE of employees was at a medium level and factors related to the behavior of using PPE were working experience, nationality and education level

Keywords: Safety behavior, Personal Protection Equipment (PPE), Wood Processing Industry

Received: 15 July 2022

Revised: 20 September 2022

Accepted: 3 November 2022

Correspondence to

Sutee Inraksa;

Email: insutee@tsu.ac.th

บทนำ

อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพารา เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยในปัจจุบันภาคอุตสาหกรรมของไทยได้นำเครื่องจักรและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตมากขึ้น พนักงานจึงต้องทำงานร่วมกับเครื่องจักร อย่างไรก็ตามยังมีการเกิดอุบัติเหตุในการทำงาน ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดอันตรายแล้ว ผลที่ตามมาคือความสูญเสียซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ส่วนคือ ผลเสียหายตรง ได้แก่ เสียค่ารักษาพยาบาล ค่าทำขวัญ ค่าทำศพ เป็นต้น ผลเสียหายอ้อม ได้แก่ เสียค่าดำเนินการตามกฎหมาย เสียขวัญและ กำลังใจในการทำงาน คุณภาพของงาน มีประสิทธิภาพลดลง เป็นต้น¹ และพบว่าการประสบอันตรายเกิดขึ้นบ่อยครั้ง นั้นเกิดมาจากพฤติกรรมมนุษย์ที่ละเลยในเรื่องการป้องกันอันตรายหรืออุบัติเหตุต่าง ๆ จากการทำงาน เช่น การไม่ใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การถอดการ์ดหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่เครื่องจักรออก คนงานบางคนทำงานอย่างไม่มีสมาธิ ขณะทำงานอาจมีปัญหาด้านจิตใจ ซึ่งอาจนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บได้²

โดยข้อมูลสถานการณ์การประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน ปี 2556–2560 พบว่า ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในจังหวัดกรุงเทพมหานครมากที่สุด เฉลี่ยร้อยละ 28.38 ต่อปี สิ่งที่ทำให้ลูกจ้างประสบอันตรายสูงสุด คือ วัตถุหรือสิ่งของ เฉลี่ยร้อยละ 43.61 ต่อปี สาเหตุที่ทำให้ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานสูงสุด 5 อันดับคือ สาเหตุที่ทำให้ลูกจ้างประสบอันตรายสูงสุด คือ วัตถุหรือสิ่งของตัด/บาด/ทิ่มแทง เฉลี่ยร้อยละ 23.42 ต่อปี สิ่งที่ทำให้ลูกจ้างประสบอันตรายสูงสุด คือ วัตถุหรือสิ่งของ เฉลี่ยร้อยละ 43.61 ต่อปี โดยมีลูกจ้างประสบอันตรายร้อยละ 23.42 ต่อปี ของจำนวนการประสบอันตรายทั้งหมด รองลงมาคือ วัตถุหรือ สิ่งของพังทลาย/หล่นทับ ร้อยละ 16.31 ต่อปี และวัตถุหรือสิ่งของกระแทก/ชน ร้อยละ 13.94 ต่อปี ตามลำดับ³

จากการสำรวจสภาพแวดล้อมในการทำงานของบริษัทแปรรูปไม้แห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา พบว่าสถานประกอบการมีนโยบายความปลอดภัยในการทำงาน แต่ยังพบภาวะเสี่ยงต่อการประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน เช่น พนักงานบางคนไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การปฏิบัติงาน

ลัดชั้นตอน/เร่งรีบ และสิ่งแวดลอมที่ไม่ปลอดภัย เช่น ฝุ่น เสียงดัง สารเคมี เป็นต้น ทั้งนี้จากสภาพปัญหาที่พบในโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ยางพาราส่วนใหญ่มาจากการที่พนักงานบางส่วนที่ไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ผู้วิจัยจึงศึกษาพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมแปรรูปไม้แห่งหนึ่งจังหวัดสงขลา โดยทำการศึกษาแรงงานที่เป็นคนไทยและแรงงานที่เป็นคนต่างชาติด้วย เนื่องจากมีแรงงานต่างชาติโดยเฉพาะแรงงานอาเซียนที่เข้ามาทำงานในประเทศเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมได้

วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมและศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมแปรรูปไม้แห่งหนึ่งจังหวัดสงขลา โดยการทำแบบสอบถามที่มีคำถามแบบปลายปิดเป็นข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

พนักงานระดับปฏิบัติการของอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ในพื้นที่กระบวนการผลิตเฟอร์นิเจอร์มีจำนวนทั้งสิ้น 127 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เลือกใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 42 คน จะคัดเลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตเก้าอี้โรงงานเฟอร์นิเจอร์เท่านั้น ตั้งแต่วันที่ 7 มกราคม 2562 – 26 เมษายน 2562

เกณฑ์การคัดเลือกตัวอย่าง

เกณฑ์คัดเข้า

- พนักงานที่ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต
- เก้าอี้ โรงงานเฟอร์นิเจอร์
- พนักงานที่มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์

เกณฑ์คัดออก

- พนักงานที่ตั้งครรภ์
- พนักงานที่ไม่ให้ความร่วมมือตลอดการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม

แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลและความรู้เกี่ยวกับการสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลโดยใช้การสัมภาษณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

เป็นข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานระดับปฏิบัติการ ได้แก่ อายุ อายุการทำงาน เพศ สัญชาติ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ใช้ รายได้ของพนักงาน สถานภาพ การได้รับการฝึกอบรมการใช้ PPE และระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นที่พนักงานได้รับสัมผัสปัจจัยสิ่งแวดล้อม

เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่พนักงานได้รับสัมผัสปัจจัยสิ่งแวดล้อมเช่น ความร้อน ฝุ่น สารเคมี แสงสว่าง และเสียง

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

เป็นข้อมูลพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นคำถามเชิงบวก (Positive) จำนวน 6 ข้อ คือ 1, 4, 5, 6, 7, 10 และคำถามเชิงลบ (Negative) จำนวน 4 ข้อ คือ 2, 3, 8, 9 คำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ 5 ระดับ ซึ่งข้อคำถามเป็นแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) มีเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การพิจารณาให้คะแนน

พฤติกรรมการใช้	คะแนนเชิงบวก	คะแนนเชิงลบ
ไม่เคย	1	5
นานๆครั้ง	2	4
บางครั้ง	3	3
บ่อยครั้ง	4	2
ทุกครั้ง	5	1

ผลการให้คะแนนได้นำมาหาร้อยละ (Percentage) เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ดังต่อไปนี้

$$\text{อันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5 - 1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว สามารถกำหนดช่วงคะแนนและความหมายของระดับความคิดเห็นได้ 3 ระดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงช่วงคะแนนและความหมายระดับพฤติกรรม

ช่วงคะแนน	ระดับพฤติกรรม
3.68 – 5.00	สูง
2.34 – 3.67	ปานกลาง
1.00 – 2.33	น้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ แจกแจงความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุด-ต่ำสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Chi-square test

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงาน

การศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในเรื่อง อายุ อายุการทำงาน เพศ สัญชาติ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลที่ใช้รายได้ของพนักงาน สถานภาพ การได้รับการฝึกอบรมการใช้ PPE และระดับการศึกษา โดยค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ พบว่าพนักงานส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 59.5 อายุ 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ

54.8 และอายุการทำงาน 1 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 83.3 โดยส่วนใหญ่มีสัญชาติพม่า คิดเป็นร้อยละ 83.3 ส่วนมากมีรายได้ 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.5 สถานภาพสมรส จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 50 พนักงานทุกคนเคยได้รับการอบรมการใช้ PPE และส่วนใหญ่ได้รับการศึกษา มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของผู้ปฏิบัติงานแบ่งตามปัจจัยส่วนบุคคล (n = 42)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
20 – 30	23	54.8
31 – 40	13	31.0
41 – 50	6	14.2
อายุการทำงาน		
น้อยกว่า 1ปี	5	11.9
1 – 5 ปี	35	83.3
มากกว่า 5 ปี	2	4.8
เพศ		
ชาย	17	40.5
หญิง	25	59.5
สัญชาติ		
พม่า	35	83.3
ไทย	7	16.7
รายได้ของพนักงาน		
5,000 – 10,000 บาท	38	90.5
10,001 – 15,000 บาท	4	9.5
สถานภาพ		
โสด	20	47.6
สมรส	21	50.0
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	1	2.4
การเคยได้รับการฝึกอบรมการใช้ PPE		
เคยได้รับการฝึกอบรม	42	100
ระดับการศึกษา		
ได้รับการศึกษา	27	64.3
อื่นๆ ระบุ (ไม่มีการศึกษา)	15	35.7

ผลการวิเคราะห์การใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของพนักงาน

การใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่สถานประกอบการมีให้พนักงานทุกคนไว้สำหรับสวมใส่ในขณะที่ปฏิบัติงาน ได้แก่ ถุงมือเคลือบยาง หน้ากากอนามัย ถุงมือกันสารเคมี ปลั๊กอุดหู หมวกนิรภัย รองเท้านิรภัยและถุงมือผ้า โดยค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ จากการศึกษาอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่พนักงานต้องใช้พบว่าพนักงานส่วนใหญ่มีการใช้หน้ากากอนามัยและรองเท้านิรภัยที่ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ หมวกนิรภัย มีจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 และในส่วนของอุปกรณ์ที่มีการใช้น้อยที่สุด คือถุงมือเคลือบยาง มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 88.1 รองลงมาคือ ปลั๊กอุดหู มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 78.6 เนื่องจากพนักงานในบางส่วน อาจไม่ได้รับสัมผัสเสียงดังจากเครื่องจักรและไม่ได้มีการทำงานสัมผัสกับสารเคมีโดยตรง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความถี่และร้อยละของข้อมูลการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล (n = 42)

อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล	ใช้		ไม่ใช้	
	ความถี่ (คน)	ร้อยละ	ความถี่ (คน)	ร้อยละ
1. ถุงมือเคลือบยาง	5	11.9	37	88.1
2. ปลั๊กอุดหู	9	21.4	33	78.6
3. หมวกนิรภัย	35	83.3	7	16.7
4. หน้ากากอนามัย	42	100	0	0
5. รองเท้านิรภัย	42	100	0	0
6. ถุงมือกันสารเคมี	19	45.2	23	54.8
7. ถุงมือผ้า	31	73.8	11	26.2

หมายเหตุ : เลือกตอบได้มากกว่า 1ข้อ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นที่พนักงานได้รับสัมผัสปัจจัยสิ่งแวดล้อม

การศึกษาข้อมูลความคิดเห็นที่พนักงานได้รับสัมผัสปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เช่น การระบายอากาศในพื้นที่ปฏิบัติงาน สารเคมี เสียง แสง ความร้อนและฝุ่น โดยค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ พบว่า พนักงานมีการสัมผัสกับฝุ่นไม้

มากที่สุด มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 90.5 รองลงมา คือ ความร้อนเนื่องจากการระบายอากาศที่ไม่เพียงพอ มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 อันดับ 3 คือ เสียงดัง มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 และการได้รับแสงสว่างถือเป็น

ปัญหาน้อยที่สุด ซึ่งมีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา คือ การสัมผัสสารเคมี มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 45.24 เนื่องจากพนักงานในบางส่วนไม่ได้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ต้องสัมผัสกับสารเคมีโดยตรง ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน (n = 42)

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน	จำนวนของพนักงาน (ร้อยละ)	
	ใช่	ไม่ใช่
1. ในพื้นที่ปฏิบัติงานมีการระบายอากาศที่เพียงพอหรือไม่	28 (66.7)	14 (33.3)
2. ในพื้นที่ปฏิบัติงาน ท่านได้รับฝุ่นที่เกิดจากไม้หรือไม่	38 (90.5)	4 (9.5)
3. ท่านมีการสัมผัสกับสารเคมีทั้งทางผิวหนัง การหายใจและทางปากใช่หรือไม่	23 (54.8)	19 (45.2)
4. ในพื้นที่ปฏิบัติงานของท่านมีเสียงดังที่เกิดจากเครื่องจักรใช่หรือไม่	25 (59.5)	17 (40.5)
5. ในพื้นที่ปฏิบัติงานของท่านมีแสงสว่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงานหรือไม่	21 (50.0)	21 (50.0)
6. ในพื้นที่ปฏิบัติงานของท่านได้รับความร้อนจากเครื่องจักรใช่หรือไม่	28 (66.7)	14 (33.3)

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์พฤติกรรม การใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของพนักงาน โดยค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า ระดับพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของพนักงานอยู่ในระดับปานกลาง (3.56 ± 0.48) โดยพิจารณาเป็นรายชื่อ ซึ่งพฤติกรรม การใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อที่ 8 เรื่องท่านไม่มีการตรวจเช็คอุปกรณ์ PPE

ทุกครั้งก่อนและหลังการใช้งาน ซึ่งอยู่ในระดับพฤติกรรม การใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง (2.38 ± 0.96) รองลงมาคือ ข้อที่ 3 เรื่องท่านทำงานไม่สะดวก ถ้าต้องสวมใส่ PPE เป็นประจำในการปฏิบัติงาน (2.45 ± 1.31) และอันดับ 3 คือ ข้อที่ 9 เรื่องเมื่อมีการทำงานในระยะสั้นๆ ท่านไม่สวมใส่ PPE ซึ่งทั้ง 2 อันดับนี้ อยู่ในระดับพฤติกรรม การใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับพฤติกรรมการใช้ PPE ของพนักงาน (n = 42)

พฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ท่านมีการสวมใส่ PPE ทุกครั้งในการปฏิบัติงาน	4.07	0.92	ดี
2. เมื่อท่านเห็นเพื่อนร่วมงานไม่สวมใส่ PPE ท่านจึงไม่สวมใส่ด้วย	2.76	1.28	ปานกลาง
3. ท่านทำงานไม่สะดวก ถ้าต้องสวมใส่ PPE เป็นประจำในการปฏิบัติงาน	2.45	1.31	ปานกลาง
4. ท่านเก็บรักษาอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลเป็นอย่างดี	4.33	0.95	ดี
5. ท่านทำความสะอาด อุปกรณ์ PPE เมื่อใช้งานเสร็จ	4.52	0.86	ดี
6. ท่านสามารถเลือกใช้ PPE ได้เหมาะสมกับลักษณะงานที่ท่านทำ	4.43	0.74	ดี
7. เมื่ออุปกรณ์ PPE เกิดการชำรุดหรือไม่สามารถใช้งานได้ ท่านนำไปเปลี่ยนเพื่อรับอุปกรณ์ PPE ขึ้นใหม่	4.52	0.67	ดี
8. ท่านไม่มีการตรวจเช็คอุปกรณ์ PPE ทุกครั้งก่อนและหลังการใช้งาน	2.38	0.96	ปานกลาง
9. เมื่อมีการทำงานในระยะสั้นๆ ท่านไม่สวมใส่ PPE	2.67	1.14	ปานกลาง
10. เมื่อท่านจะต้องสัมผัสกับสารเคมี ท่านจะสวมใส่ถุงมือและหน้ากากอนามัยเพื่อความปลอดภัย	3.55	1.42	ปานกลาง
รวม	3.56	0.48	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์การหาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของพนักงาน

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล โดยค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ได้แก่ Chi-square test พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัย

ส่วนบุคคลได้แก่อายุการทำงาน ($p = 0.035$) สัญชาติ ($p < 0.001$) และระดับการศึกษา ($p = 0.006$) และนอกจากนี้พบว่าปัจจัยด้านอายุ เพศ รายได้ของพนักงาน และสถานภาพ ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของพนักงาน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับพฤติกรรม		χ^2	p-value
	ปานกลาง n (%)	ดี n (%)		
อายุ				
20 -30	16 (69.6)	7 (30.4)	0.192	0.748
31 - 40	8 (61.5)	5 (38.5)		
41 - 50	4 (66.7)	2 (33.3)		
อายุการทำงาน				
น้อยกว่า 1ปี	1 (20.0)	4 (80.0)	5.562	0.035*
1 - 5 ปี	26 (74.3)	9 (25.7)		
มากกว่า 5 ปี	1 (50.0)	1 (50.0)		
เพศ				
ชาย	12 (70.6)	5 (29.4)	0.198	0.657
หญิง	16 (64.0)	9 (36.0)		
สัญชาติ				
พม่า	28 (80.0)	7 (20.0)	16.800	< 0.001*
ไทย	0 (0.0)	7 (100)		
รายได้ของพนักงาน				
5,000 - 10,000 บาท	27 (71.1)	11 (28.9)	3.454	0.100
10,001 - 15,000 บาท	1 (25.0)	3 (75.0)		
สถานภาพ				
โสด	14 (70.0)	6 (30.0)	0.429	0.744
สมรส	13 (61.9)	8 (38.1)		
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	1 (100)	0 (0.0)		
ระดับการศึกษา				
ได้รับการศึกษา	14 (51.9)	13 (48.1)	7.467	0.006*
ไม่ได้รับการศึกษา	14 (93.3)	1 (6.7)		

*ระดับนัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผล

การศึกษาในระดับพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของพนักงานในอุตสาหกรรมแปรรูปไม้แห่งหนึ่ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากพนักงานบางส่วนมีความตระหนักถึงการใส่และสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลรวมไปถึงการทำความสะอาดและเก็บรักษาอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลซึ่งไม่สอดคล้องกับ Jantasuto O⁴ ที่สรุปไว้ว่า พฤติกรรมด้านการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยในการทำงานในระดับดี อาจเป็นผลมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ในพื้นที่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑลได้ให้ความสำคัญกับการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัยของคณากรก่อสร้าง และบุคลากรต่างๆ ที่ต้องทำงานในโครงการนั้นๆ อีกทั้งเล็งเห็นความสำคัญของความปลอดภัยและอุบัติเหตุ โดยมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ความปลอดภัยและมีการอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานให้แก่คณากรก่อสร้างเป็นประจำ และแตกต่างจาก Saengprom N et al.⁵ ที่พบว่าในภาพรวมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของพนักงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากในอุตสาหกรรมยานยนต์ในการทำงานจะมีการควบคุมการทำงานอย่างเข้มงวดและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ เพราะในการทำงานกับเครื่องจักรขนาดใหญ่ความรุนแรงจากอุบัติเหตุจะสูงกว่า และนอกจากนี้จากรายงานของ Sarangkham S et al.⁶พบว่าพฤติกรรมความปลอดภัยด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายอยู่ในระดับพอใช้เนื่องจากการทำงานของผู้ประกอบอาชีพผลิตกระติบข้าวเป็นแรงงานที่อยู่ในท้องถิ่นทำให้ขาดการอบรมและให้ความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงาน

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมแปรรูปไม้แห่งหนึ่งพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยได้แก่ อายุการทำงาน สัญชาติ และการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Sungthong J and Tantiwiboonchai N⁷ ที่พบว่าระดับการศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยเนื่องจากระดับการศึกษาที่สูงกว่า จะเห็นความสำคัญในการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยมากกว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษาน้อยกว่า นอกจากนี้พบว่า

ไม่สอดคล้องกับ Bhorntida Tepprasit⁸ ที่สรุปไว้ว่า อายุในการทำงานน้อยจะให้ความสำคัญกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันมากกว่าผู้ที่มีอายุในการทำงานมาก ทั้งนี้อาจเกิดจากพนักงานที่มีอายุการทำงานน้อยอาจจะไม่ตระหนักถึงความปลอดภัยในการทำงาน นอกจากนี้พบว่าสัญชาติส่งผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยด้วยทั้งนี้อาจเกิดจากการสื่อสารหรือวัฒนธรรมอื่นๆ ที่แตกต่างกัน

สรุปผล

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าระดับพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลของพนักงานในอุตสาหกรรมแปรรูปไม้แห่งหนึ่ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากพนักงานบางส่วนมีความตระหนักถึงการใส่และสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลรวมไปถึงการทำความสะอาดและเก็บรักษาอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลนอกจากนี้อายุการทำงานที่มากขึ้นและมีสัญชาติพม่า อาจทำให้มีความตระหนักถึงการสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลน้อยลง ดังนั้นควรที่จะมีการทบทวนการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัย โดยการอบรมให้ความรู้เพื่อให้พนักงานตระหนักถึงการสวมใส่อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ในอนาคตควรศึกษาพนักงานให้ครอบคลุมทุกแผนกและเปรียบเทียบแต่ละแผนกมีความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลแตกต่างกันอย่างไร และนอกจากนี้ควรศึกษาเพิ่มเติมด้านทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมใช้อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล และนอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ตามมาตรา 22 กำหนดหน้าที่ของนายจ้างและลูกจ้างเกี่ยวกับอุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคลนั้น จากรายงานผลงานวิจัยนี้สถานประกอบการสามารถนำไปเป็นข้อมูลเพื่อจัดให้มี อุปกรณ์ PPE ที่เหมาะสมให้ลูกจ้างสวมใส่ในการทำงาน และดูแลรักษาอุปกรณ์ให้สามารถใช้งานได้ตามสภาพและลักษณะของงานตลอดระยะเวลาทำงานเพื่อให้สอดคล้องตามบทบัญญัติของกฎหมายความปลอดภัย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะผู้บริหารอุตสาหกรรมแปรรูปไม้แห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา ผู้จัดการแผนกความปลอดภัย และพนักงานบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. Muenjitnoy A. Factors Affecting AMATA NAKORN INDUSTRIAL Estate Workers' use of Personal Protective Equipment and Safety Behaviors. Sripatum Chonburi Journal. 2009; 12(1):53–66. (in Thai)
2. Samuttharak K. Accident Prevention Behaviors of Ceramic Factory Labors in Lampang Province. Industrial Technology Lampang Rajabhat University Journal. 2012;5(2):1–9. (in Thai)
3. Ministry of Labour.Labor. Situations and Warnings Year 2017.2017;7(5):7-9. (in Thai)
4. Jantasuto O. Use of Personal Protective Equipment for Large Building Laborers in Bangkok and Perimeter areas. Research Journal and RMUTTO Social Science Journal. 2013;6(2):66–73. (in Thai)
5. Saengprom N et al. Behavior of using the personal protective equipment among service and spare part staff of Toyota Khon Kaen Toyota's dealer co., ltd. Khon Kaen province. Pathumthani University Academic Journal.2021;13(1):238-248. (in Thai)
6. Sarangkham S et al. Factors Associated with Work Safety Behavior among Woven Bamboo Workers at Ban Nasamai, Yasothon Province. UBRC16th: R&I for SDGs in the Next Normal. 11-12 July 2022:204-215. (in Thai)
7. Sungthong J and Tantiwiboonchai N. Personal Factors Affecting Use of Personal Protective Equipment Behaviors for Solid Waste Collectors of Subdistrict Municipality in Phuket Province. Academic Journal of Community Public Health.2022;8(2):16-28. (in Thai)
8. Teprasit B and Phasunon P. Factors Affecting Behavior in The use of Personal Protective Equipment for a Testing Laboratories Scientist accreditation of ISO/IEC 17025 Laboratories in Bangkok. The Public Health Journal of Burapha University. 2017;12(1):66-75. (in Thai)